

*Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola,
Hovorany, příspěvková organizace*

Školní vzdělávací program

pro zájmové vzdělávání školní družiny

1. Identifikační údaje

1.1 Název vzdělávacího programu

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání školní družiny
č.j. ZŠ - Ho 172/2022 ze dne 27. 6. 2022

1.2 Údaje o škole

Název školy: Základní škola T. G. Masaryka a Mateřská škola,
Hovorany, příspěvková organizace

Adresa: Hovorany 594, 696 12

Ředitelka školy: Mgr. Kateřina Riedlová

Telefon: 518 375 241

Fax: 518 375 241

E-mail: zshovorany@email.cz

Web: <http://www.zshovorany.cz/>

IČO : 709 957 53

Identifikátor zařízení 600 115 909

IZO: 118 600 486

Projednán školskou radou dne: 20. 6. 2022

1.3 Zřizovatel školy

Název Obec Hovorany

Adresa Hovorany 45, 696 12

telefon: 518 375 107, 518 375 102

1.4 Koordinátoři

Mgr. Kateřina Riedlová 518 375 241
Mgr. Miroslava Benešová 518 375 241
Spoluautoři: vychovatelky školní družiny

1.5 Platnost dokumentu od 1. 9. 2022

podpis ředitelky ZŠ

2. Charakteristika družiny

2.1 Úplnost a velikost

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům školy. Školní družina organizuje zájmové vzdělávání především pro účastníky přihlášené k pravidelné denní docházce. Činnost družiny je určena pro žáky 1. stupně. Školní vzdělávací program zájmového vzdělávání školní družiny navazuje na školní vzdělávací program základní školy, s nímž tvoří jeden organizační celek. Vede žáky ke spolupráci a rozvíjí tvořivost žáků. Program činností je operativní, lze reagovat na možné měnící se podmínky, propojovat témata a přesouvat je během dlouhodobější docházky účastníků do školní družiny.

Ve školní družině jsou tři oddělení s kapacitou 90 žáků.

2.2 Podmínky družiny

Materiální a prostorové podmínky

Školní družina má k dispozici tři místnosti pro odpočinek a hraní. Prostory ŠD jsou vybaveny množstvím her, stavebnicemi, časopisy, příruční knihovnou a interaktivní tabulí. Prostory jsou využitelné pro výtvarné a pracovní činnosti. Pro ostatní činnosti mohou žáci využívat veškeré školní prostory a školní hřiště. K rozvoji aktivity a tvořivosti žáků používáme audiovizuální techniku a informační a komunikační techniku. Hračky a ostatní pomůcky jsou umístěny tak, aby je děti dobře viděly, mohly si je samostatně brát a vyznaly se v jejich uložení. Prostory pro ŠD jsou vybaveny funkčním nábytkem.

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví

Činnosti spontánní a řízené se prolínají, jejich skladba respektuje psychosociální podmínky výchovně vzdělávací práce školní družiny. Pitný režim je zajištěn z vlastních zdrojů. Prostředí užívaných prostorů vyhovuje hygienickým normám. Pomůcky, hry a hračky splňují požadavky bezpečnosti. Žáci jsou pravidelně poučováni o nebezpečí úrazů, zvláště při pohybu na schodech a pobytu venku.

Ve školní družině je vytvářeno pohodové a příznivé sociální klima, ve vzájemné komunikaci panuje otevřenost a partnerství. Žáci jsou vedeni ke vzájemné úctě a toleranci, k empatii a pomoci druhému. Při všech činnostech jsou respektovány potřeby jedince. Náplň činností je věkově přiměřená, hodnocení žáků je motivující, vždy zohledňuje individuální možnosti a individuální pokrok žáka. Účastníci vzdělávání ve školní družině se spolupodílejí na životě zařízení – učí se sami řídit svoji činnost, činnost ostatních a učí se provádět následné hodnocení činnosti.

Ekonomické podmínky

Úplatu za zájmové vzdělávání ve školní družině stanovuje ředitelka školy. Dalšími finančními zdroji je příspěvek od zřizovatele na provoz a finanční příspěvek státního rozpočtu na ostatní neinvestiční výdaje. Náklady na provoz družiny jsou hrazeny z příspěvku obce, který tyto potřeby pokrývá v plné výši.

Personální podmínky

Zájmové vzdělávání žáků zajišťují vychovatelky s odpovídajícím pedagogickým vzděláním. Vychovatelky se účastní dalšího vzdělávání na seminářích a v rámci samostudia.

2.3 Podmínky přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání

Kapacita školní družiny je 90 žáků. O zařazení dětí rozhoduje ředitelka školy až do naplnění kapacity podle kritérií uvedených ve Vnitřním řádu školní družiny. Zákonný zástupce přihlašuje žáka formou zápisního lístku, kde jsou časově vyznačeny odchody žáka a osoby, kterým je předáván.

Činnost školní družiny je určena pro žáky prvního stupně. Činností družiny se mohou zúčastňovat i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné docházce do školní družiny, pokud se v nich neúčastní plný počet zařazených žáků stanovených kapacitou.

Ukončení docházky v průběhu školního roku musí být provedeno písemně. Při nevyzvednutí žáka ze školní družiny do konce provozní doby školní družiny se vychovatelka telefonicky spojí se zákonnými zástupci žáka a dohodnou se o způsobu předání. Pokud neuspěje, bude informovat ředitelku školy a obrátí se na pracovníky OSPOD, aby zajistili převoz dítěte na speciální pracoviště (dětské oddělení nemocnice). Opakovaná pozdní vyzvednutí dítěte z družiny jsou považována za hrubé porušení školního řádu a mohou být důvodem k ukončení docházky do školní družiny.

2.4 Spolupráce se zákonnými zástupci

Soustavně usilujeme o včasnou a dostatečnou informovanost rodičů o činnosti školní družiny. Společně se podílíme na akcích organizovaných školou a snažíme se o vytváření dobrých společenských vztahů školy a veřejnosti.

2.5 Délka a časový plán vzdělávání

Časový plán školního vzdělávacího programu jsme zpracovali podle 1. a 2. období vzdělávání v základní škole na jeden školní rok. ŠVP současně umožňuje pružně reagovat na skutečnost, že část žáků navštěvuje školní družinu několik let po sobě, a přiměřeně k tomu upravovat obsah v rámci daných ročních a následně měsíčních plánů.

2.6 Evaluace

Evaluace školní družiny je součástí evaluace školy. Průběžné hodnocení vychovatelky se žáky probíhá různými formami (rozhovory, slovním, grafickým i pohybovým vyjádřením), na nástěnkách školní družiny. Roční písemné zhodnocení je součástí Výroční zprávy o činnosti školy.

3. Charakteristika ŠVP

3.1 Zaměření družiny

Družina nemá specifické zaměření. Činnost ve školní družině směřuje k tomu, aby žáky:

- motivovala k celoživotnímu učení, podněcovala k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů;
- naučila rozlišovat čas práce, čas odpočinku a relaxace;
- výrazně motivovala k nabízené zájmové činnosti, rozvíjela praktické dovednosti a využívala dětské zvědavosti k samostatnému myšlení a tvoření vlastních prací;
- naučila správným zásadám chování ke spolužákům, vrstevníkům a pedagogům, rozvíjela kamarádství, schopnost všestranné komunikace, spolupráce a respektování práce vlastní i druhých;
- učila samostatně řešit problém, vedla je k vyhledávání různých řešení, která si dokážou obhájit;
- vedla aktivně ke vztahu k vlastnímu zdraví, zdravému prostředí ve společnosti a v přírodě;
- učila žít společně s ostatními lidmi, být tolerantní a ohleduplní k druhým lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám;
- poskytovala jim prevenci rizikového chování;
- zajišťovala bezpečnost a ochranu zdraví.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Mezipředmětové vztahy

Školní vzdělávací program pro zájmové vzdělávání školní družiny vychází z cílů RVP pro základní vzdělávání. Navazuje na vzdělávací okruhy základního vzdělávání 1. stupně oblasti:

a) Člověk a jeho svět, který obsahuje pět témat – Místo, kde žijeme, Lidé kolem nás, Lidé a čas, Rozmanitost přírody a Člověk a jeho zdraví.

b) Informační a komunikační technologie využívají žáci k získání základních dovedností při práci s počítačem, využívají různé výukové programy, učí se pravidlům bezpečné práce na počítači.

c) Člověk a svět práce, který je zaměřen na práci s drobným materiálem, konstrukční činnosti a pěstitelské práce.

d) Z okruhu Umění a kultura se uplatňuje vlastní vnímání, cítění, myšlení, prožívání, představivost a fantazii

Činnost ve školní družině souvisí se všemi předměty vzdělávací i výchovné oblasti, hlavně s přírodovědou, vlastivědou, prvoukou, českým jazykem, tělesnou, pracovní, hudební a výtvarnou výchovou.

Kompetence k učení

Učitel:

- vede žáky k získávání nových poznatků
- hodnotí individuální pokrok v práci
- používá různé metody
- předává dostatek informací

Kompetence k řešení problémů

Učitel:

- dává žákům možnost volit různé způsoby řešení
- podporuje tvůrčí atmosféru ve třídě
- předkládá náměty k samostatnému uvažování
- uvádí příklady z prostředí, které zná

Kompetence komunikativní

Učitel:

- zapojuje co nejvíce žáků
- zadává takové úkoly, při kterých děti spolupracují

- využívá co nejvíce her
- učí žáky přijmout kritiku

Kompetence sociální a personální

Učitel:

- podporuje vzájemnou pomoc
- učí respektovat názory jiných
- poskytuje možnost projevit své pocity a nálady
- učí žáky plánovat, organizovat, řídit a hodnotit práci
- dbá, aby měl každý žák prostor k sebevyjádření

Kompetence občanské

Učitel:

- dává dětem možnost podílet se na výběru aktivit
- respektuje individuální rozdíly mezi dětmi

Kompetence pracovní

Učitel:

- nabízí rozsáhlý výběr činností
- vytváří pocit zodpovědnosti za společný úkol
- podporuje pozitivní vztah k práci

Kompetence digitální

Učitel:

- dává dětem možnost a prostor k využívání digitální technologií
- učí žáky jednat eticky v digitálním prostředí

Průřezová témata

Prolínají se zde všechna průřezová témata, důraz je kladen na výchovu ke zdraví, k práci, k zodpovědnosti za své jednání.

3.3 Formy zájmového vzdělávání ve školní družině

Pravidelná činnost je dána týdenní skladbou zaměstnání a představuje zejména organizované aktivity zájmového charakteru.

Příležitostné akce přesahují zpravidla rámec jednoho oddělení a nejsou zahrnuty do týdenní skladby činností. Jsou to například divadelní představení, sportovní akce, soutěže apod.

Spontánní aktivity zahrnují každodenní individuální činnosti (hry s hračkami a stavebnicemi), pobytu venku (po organizované části pobytu v družině), spontánní hry v tzv. koncové družině.

Odpočinkové činnosti jsou klidové činnosti po obědě, například poslechové činnosti a individuální hry.

Příprava na vyučování zahrnuje především didaktické hry, vypracování domácích úkolů (po dohodě s rodiči) a další činnosti, jimiž upevňujeme a rozšiřujeme poznatky, které žáci získali ve školním vyučování.

3.4 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

a) *Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami*

Při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami je samozřejmá intenzivní spolupráce vychovatelky školní družiny, třídních učitelů, speciálního pedagoga, asistenta, výchovného poradce, zákonných zástupců, případně PPP. V případě integrovaných žáků vychovatelka družiny respektuje vypracovaný IVP, formy práce a způsoby komunikace konzultuje s třídními učiteli.

Specifické cíle pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami:

- začlenění do všech aktivit školní družiny v nejvyšší možné míře
- činnosti respektující možnosti žáka
- specifické činnosti s cílem péče o žáka

b) *Žáci mimořádně nadaní*

Rozvoj mimořádně nadaných žáků je zajištěn vytvářením podmínek k rozvíjení jejich nadání zabezpečením dostatku výukového materiálu, vytvářením podnětného prostředí k rozvoji jejich tvořivosti, zadáváním samostatných a náročnějších úkolů, individuální práci se žákem.

Vhodné zájmové aktivity:

- literární a výtvarná tvořivost, realizace pohybových aktivit, matematické, přírodovědné a společenskovední soutěže
- umožnění vedení ostatních dětí, umožnění realizovat řízení kolektivu

Vzdělávací oblast: Školní družina

1. stupeň

očekávané výstupy	formy a metody	průřezová témata, mezipředmětové vztahy	poznámky
Člověk a jeho svět			
Žák <ul style="list-style-type: none"> > zná a používá zásady slušného chování, zdraví > udržuje čistotu a pořádek > uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti > umí samostatně a v kolektivu posuzovat správné a nesprávné jednání > učí se dodržovat pravidla silničního provozu > zvládá bezpečně cestu do školy a ze školy > pomáhá mladším žákům > přispívá k utužování kolektivu > pozná místo a okolí svého bydliště > zná příbuzenské vztahy v rodině > seznamuje se s regionálními pověstmi > seznamuje se s místními zvyky a tradicemi > zná rozmanitost živé a neživé přírody > chrání přírodu > rozliší pozitivní a negativní chování člověka v přírodě > zvládá jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině, aplikuje je ve hře či soutěži > spolupracuje při jednoduchých týmových činnostech a soutěžích, dodržuje pravidla her a soutěží 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ četba + rozhovory na daná témata ◆ hygienické a stravovací návyky – společné stravování ◆ pitný režim ◆ skupinová práce ◆ samostatná práce ◆ spontánní a pohybové hry ◆ dramatizace ◆ kolektivní hry ◆ kvízy a soutěže, doplňovačky ◆ vyprávění ◆ vycházky 	<p>OSV – seberegulace a sebeorganizace VDO – občanská společnost</p> <p>OSV – rozvoj schopností, poznávání, kreativita, kooperace</p>	
Umění a kultura			
Žák <ul style="list-style-type: none"> > v tvorbě projevuje své zážitky > využívá různé výtvarné techniky > vyjadřuje emoce, pocity, nálady, fantazii slovně i výtvarně > rozvíjí slovní zásobu a komunikace > udržuje lidové tradice na základě vlastních zkušeností > umí pracovat s knihami, encyklopediemi, časopisy – vyhledat poznatky > využívá své individuální hudební schopnosti a dovednosti při hudebních aktivitách > vyjadřuje pohybem charakter hudby > přednese krátký mluvený projev na základě svých prožitků 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ různé výtvarné techniky a postupy ◆ rozhovory a diskuse ◆ tematické hry ◆ skupinová práce ◆ pohybové hry s hudbou ◆ diskuze nad poznatky z knih a časopisů ◆ poslech hudby ◆ kvízy a soutěže 		
Člověk a svět práce			
Žák <ul style="list-style-type: none"> > zná tradiční a netradiční povolání > ví, kde pracují jeho rodiče, příbuzní > vytváří předměty z tradičních i netradičních materiálů > volí vhodné pracovní pomůcky a nástroje > zvládá základní dovednosti při práci se stavebnicemi a hrami > dodržuje zásady hygieny při práci 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ seznámení se s různými materiály ◆ jednoduché pracovní operace a postupy ◆ organizace práce ◆ stavebnice, práce s návodem 		
Informační a komunikační technologie			
Žák <ul style="list-style-type: none"> > rozezná jednotlivé části počítače a je si vědom jejich významu pro správný chod počítače > využívá základní standardní funkce počítače > respektuje pravidla bezpečné práce s počítačem > využívá ICT k seberozvoji 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ práce s digitálními technologiemi (mobil, notebook, interaktivní tabule) ◆ didaktické interaktivní hry (únikovky, robotika) ◆ digitální aplikace 		